

**Ročná správa o nezrovnalostiach
za rok 2018**

OBSAH

ÚVOD	2
1 DEFINÍCIE	3
2 PRÍJMOVÁ ČASŤ ROZPOČTU EÚ	4
2.1 Tradičné vlastné zdroje (TVZ)	4
3 VÝDAVKOVÁ ČASŤ ROZPOČTU EÚ	6
3.1 Oznamovanie nezrovnalostí na OLAF EK	6
3.2 Kohézna politika	7
3.2.1 Predvstupové fondy	7
3.2.2 Programové obdobie 2004 – 2006	7
3.2.3 Programové obdobie 2007 – 2013	10
3.2.4 Programové obdobie 2014 – 2020	13
3.3 Spoločná poľnohospodárska politika (SPP)	15
3.3.1 Programové obdobie 2004 – 2006	15
3.3.2 Programové obdobie 2007 – 2013	15
3.3.3 Programové obdobie 2014 – 2020	16
ZHRNUTIE.....	17
ZÁVER	19

Úvod

Európske štrukturálne a investičné fondy poskytujú prostredníctvom viacročných programov, ktoré dopĺňajú národné, regionálne a miestne intervencie, podporu pre napĺňanie stratégie Únie na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, ako aj úloh jednotlivých fondov podľa ich cieľov vychádzajúcich zo zmluvy vrátane ekonomickej, sociálnej a územnej súdržnosti, so zreteľom na príslušné integrované usmernenia stratégie Európa 2020 a príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny prijaté v súlade s článkom 121 ods. 2 Zmluvy o fungovaní EÚ a príslušné odporúčania Rady prijaté v súlade s článkom 148 ods. 4 Zmluvy o fungovaní EÚ a prípadne na národnej úrovni so zreteľom na národný program reforiem.

Vyššie polovica finančných prostriedkov EÚ sa poskytuje cez päť **európskych štrukturálnych a investičných fondov** (EŠIF)¹. Spoločne ich spravujú Európska komisia (EK) a členské štáty EÚ. Účelom týchto finančných prostriedkov je investovať do tvorby pracovných miest a do udržateľného a zdravého európskeho hospodárstva a životného prostredia.

V rámci zdieľaného hospodárstva existujú aj iné fondy, v ktorých je Slovenská republika prijímateľom, napr. AMIF (Fond pre azyl, migráciu a integráciu) a FEAD (Operačný program potravinovej a základnej materiálnej pomoci 2014 – 2020).² **Ochrana finančných záujmov EÚ v SR (OFZ)**³ je zabezpečenie efektívnosti a transparentnosti tvorby zdrojov (poľnohospodárske poplatky, odvody z produkcie cukru, clá, zdroje založené na DPH, zdroje založené na HDP) všeobecného rozpočtu EÚ, efektívnosti, účelnosti, hospodárnosti a transparentnosti nakladania s prostriedkami tohto rozpočtu, rozpočtov ním spravovaných, ako aj nakladania s majetkom EÚ, jej inštitúcií a orgánov. OFZ sa stala jednou z priorít aj pre Slovenskú republiku (SR) po jej vstupe do EÚ.

OCKÚ OLAF vypracováva v spolupráci s partnermi siete AFCOS⁴ v zmysle úlohy č. B.2 Uznesenia vlády SR č. 18 zo 7. januára 2015 k Národnej stratégii OFZ EÚ v SR (Národná stratégia), ako aj v zmysle úlohy č. 5 v časti Odhaľovanie v rámci Akčného plánu k Národnej stratégii OFZ EÚ v SR. Ročnú správu o nezrovnalostiach (RSoN) následne sa predkladá **Riadiacemu výboru pre OFZ EÚ v SR (RV OFZ)**⁵ na schválenie pred jej predložením ako informatívneho materiálu na rokovanie vlády SR. Následne ju OCKÚ OLAF zverejní na svojom webovom sídle www.olaf.vlada.gov.sk.

RSoN obsahuje číselné a finančné aspekty nezrovnalostí/hlásení **nahlásených na OLAF EK** (podrobnejšie v časti 1.2) za príslušné obdobie. Obsahuje tiež kvantitatívne zhodnotenie nezrovnalostí/hlásení za jednotlivé programové obdobia (PO). Zdrojom informácií je IMS⁶ a správa kopíruje metodiku Výročnej správy o ochrane finančných záujmov EÚ a boji proti podvodom (PIF Report), ktorú predkladá EK Parlamentu a Rade.

¹ Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR/ERDF), Európsky sociálny fond (ESF), Kohézny fond (KF/CF), Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV/EAFRD), Európsky námorný a rybársky fond (ENRF/EFF).

² Pri týchto fondoch doposiaľ nebola zaznamenaná nezrovnalosť.

³ Zabezpečuje a koordinuje v zmysle zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov Úrad vlády SR (ÚV SR). V rámci ÚV SR sú tieto úlohy delegované na sekciu kontroly, odbor Centrálny kontaktný útvar pre OLAF (OCKÚ OLAF), ktorý zároveň plní úlohy koordinačného útvaru pre boj proti podvodom – AFCOS, v zmysle čl. 3 ods. 4 nariadenia EP a Rady č. 883/2013.

⁴ Je sústava orgánov a inštitúcií SR, ktoré poskytujú prostriedky EÚ alebo iným spôsobom s týmito prostriedkami narábajú, sú príslušné kontrolovať zaobchádzanie s týmito prostriedkami alebo je im zverená právomoc plniť úlohy týkajúce sa OFZ EÚ v SR.

⁵ Je orgán zabezpečujúci spoluprácu partnerov siete AFCOS, zriadený na základe uznesenia vlády č. 748/2007, ktorý plní úlohy vyplývajúce z potreby zabezpečenia OFZ EÚ v SR. Zároveň dohliada na plnenie opatrení v zmysle Národnej stratégie OFZ EÚ v SR. V zmysle Štatútu RV OFZ je zriadených 5 pracovných skupín, ktorých činnosť sa sústreďuje na riešenie konkrétnych úloh týkajúcich sa OFZ EÚ. Členmi zriadených pracovných skupín sú menovaní zástupcovia sieťových partnerov. Jednou z pracovných skupín je aj pracovná skupina pre nezrovnalosti (PSpN).

⁶ Je webová aplikácia – elektronický systém, vyvinutý a poskytnutý EK na účely hlásenia nezrovnalostí OLAF-u EK.

1 DEFINÍCIE

Nezrovnalosť

V nariadení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o OFZ Európskych spoločenstiev je pojem „nezrovnalosť“ vymedzený ako akékoľvek porušenie ustanovenia práva Spoločenstva vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu spoločenstiev alebo rozpočtov nimi spravovaných, buď zmenšením, alebo stratou výnosov plynúcich z vlastných zdrojov vybraných priamo v mene spoločenstiev alebo neoprávnenou výdavkovou položkou. Z tejto definície vychádzajú jednotlivé definície pre štrukturálne opatrenia, ako aj definície pre poľnohospodársku politiku.

V nariadení Rady (ES) č. 1083/2006 pre PO 2007 – 2013 sa nezrovnalosť pre štrukturálne fondy definuje ako: akékoľvek porušenie ustanovení práva Spoločenstva, ktoré vyplýva z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu EÚ zaťažením všeobecného rozpočtu neoprávnenou výdavkovou položkou. Pre poľnohospodárske fondy sa v nariadení Komisie (ES) č. 1848/2006 pojem „nezrovnalosť“ definuje odkazom na článok 1 ods. 2 nariadenia (ES, Euratom) č. 2988/95 a znamená akékoľvek porušenie ustanovenia práva Spoločenstva vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu spoločenstiev buď zmenšením, alebo stratou výnosov plynúcich z vlastných zdrojov vybraných priamo v mene spoločenstiev alebo účtovaním neoprávnenej výdavovej položky v rámci rozpočtu Spoločenstva. Nariadenia EK (ES) definujú pojem nezrovnalosť aj pre PO 2004 – 2006.⁷

Pre PO 2014 – 2020 v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 je definíciou pojmu nezrovnalosť „akékoľvek porušenie práva Únie alebo vnútroštátneho práva týkajúceho sa jeho uplatňovania, vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, ktorý sa zúčastňuje na vykonávaní EŠIF, dôsledkom čoho je alebo by bol negatívny dopad na rozpočet Únie zaťažením všeobecného rozpočtu neoprávneným výdavkom“.

Kvalifikácia nezrovnalosti

Z dôvodu rozlíšenia typov nezrovnalostí boli v systéme IMS a následne aj v systémoch ITMS a ITMS2014+ zavedené 4 druhy kvalifikácie, označujúce, o aký typ nezrovnalosti ide:

IRQ 0 - bez nezrovnalosti

IRQ 2 - nezrovnalosť

IRQ 3 - podvod v zmysle dohovoru (podozrenie z podvodu)

IRQ 5 - podvod (preukázaný podvod)

Podvodná nezrovnalosť

Pod pojmom podvodná nezrovnalosť sa rozumie nezrovnalosť, v rámci ktorej existuje podozrenie z podvodného správania alebo bolo podvodné správanie aj preukázané (kvalifikácia IRQ3 a IRQ5). Konečné rozhodnutie o tom, či nezrovnalosť je v skutočnosti podvodom prináleží príslušným orgánom daného členského štátu. To znamená, že prípád pôvodne oznámený členskými štátmi ako potenciálny podvod môžu orgány činné v trestnom konaní (OČTK) a súdy neskôr zamietnuť.

Nepotvrdené podozrenie

Stav, kedy sa nedostatok v stave počiatočného preverenia nepotvrdí.

Hlásenie v IMS

Predstavuje prostriedok na oznámenie prípadu nezrovnalosti EK prostredníctvom systému IMS.⁸

⁷ Rovnaké vymedzenie pojmu je uvedené v článku 2 ods. 16 nariadenia (EÚ) č. 223/2014 o FEAD.

⁸ V PO 2004 – 2006 a PO 2007 – 2013 existovala možnosť spájania viacerých nezrovnalostí do jedného hlásenia pokiaľ sa nezrovnalosti týkali toho istého vecného zistenia, resp. tej istej nezrovnalosti a tie, ktoré sa týkajú toho istého projektu (operácie). V PO 2014 – 2020 už táto možnosť nie je. TVZ a SPP nezrovnalosti rovnako nespája do hlásení na EK.

2 PRÍJMOVÁ ČASŤ ROZPOČTU EÚ

Prostriedky do rozpočtu EÚ plynú z vlastných zdrojov a ostatných príjmov. Vlastné zdroje EÚ sú príjmy pridelené EÚ s cieľom financovať jej rozpočet, t. j. automatický príjem do rozpočtu EÚ, bez potreby dodatočného súhlasu národných orgánov. Systém vlastných zdrojov EÚ je možné rozdeliť na tradičné vlastné zdroje (t. j. najmä clá a odvody z produkcie cukru), zdroje založené na dani z pridanej hodnoty a zdroje založené na HND.

2.1 Tradičné vlastné zdroje (TVZ)

TVZ sú jednou zo zložiek súčasného systému vlastných zdrojov EÚ všeobecného rozpočtu EÚ, ktorá predstavuje clá, poľnohospodárske poplatky a odvody z produkcie cukru.

Vstupom SR do EÚ vyplynula povinnosť odvádzať finančné prostriedky do všeobecného rozpočtu EÚ, tak ako všetkým ostatným členským štátom. Finančná správa SR (FS SR) sa zúčastňuje na tvorbe všeobecného rozpočtu EÚ odvodmi TVZ a je zodpovedná za výber TVZ.

Subjektmi zapojenými do systému finančného riadenia vlastných zdrojov EÚ sú:

- Ministerstvo financií SR (MF SR);
- Finančné riaditeľstvo SR (FR SR) - sekcia colná, odbor colný, oddelenie kontrol po prepustení a TVZ (OKpPaTVZ) - centrálna úroveň;
- colné úrady (CÚ) - miestna a regionálna úroveň;
- kontrolné orgány:
 - FR SR, sekcia inšpekcie a vnútornej kontroly, odbor vnútornej kontroly, oddelenie vnútornej kontroly Bratislava (OdVK BA);
 - Kriminálny úrad finančnej správy (KÚFS) – člen siete komunikátorov OAFCN.

Nezrovnalosti v oblasti TVZ

Jedným z nástrojov, ako aj náležitou súčasťou fungovania systému finančného riadenia vlastných zdrojov EÚ v SR, vrátane systému riadenia a ochrany TVZ vo FS SR je kontrolná činnosť, ktorá spočíva najmä v prevencii, odhaľovaní a prešetrovaní podvodov a nezrovnalostí, odstraňovaní zistených nedostatkov a príčin ich vzniku.

FS SR zistené nezrovnalosti v oblasti TVZ eviduje v elektronickej forme.⁹

Oznamuje sa každý prípad nezrovnalosti:

- súvisiaci s neobnovenou sumou vyššou ako 10 000,00 EUR, a ktorý je zaevidovaný na účte „B“ v súlade s ustanovením článku 6 ods. 3 druhý pododsek nariadenia Rady č. 609/2014;
- suma, ktorého bola okamžite obnovená a zaevidovaná na účte „A“ v súlade s ustanovením článku 6 ods. 3 prvý pododsek nariadenia Rady č. 609/2014;
- nezákonného dovozu cigariet, atď., pri ktorom je colný dlh anulovaný formou zaistenia alebo zhabania;
- súvisiaci s následnou kontrolou po prepustení tovaru do colného režimu, pri ktorom celková výška cla z viacerých deklarácií prevyšuje sumu 10 000,00 EUR na jednu tarifnú položku.

⁹ Ide o sieťovú elektronicкую aplikáciu OWNRES. Gestorom a zodpovedným subjektom tejto činnosti je OKpPaTVZ. Každý prípad oznámený v aplikácii OWNRES tvorí v tomto systéme samostatnú správu o nezrovnalosti. Pred zaslaním údajov vykonáva OKpPaTVZ kontrolu správnosti vzniknutého prípadu. Správa o nezrovnalosti sa využíva na oznámenie a aktualizáciu podrobných údajov týkajúcich sa prípadov nezrovnalostí v oblasti TVZ. Správa obsahuje tiež uskutočnené alebo plánované opatrenia zamerané na prevenciu proti opakovanému výskytu danej nezrovnalosti. Systém zasielania správ je povinný dodržiavať a uplatňovať každý členský štát EÚ.

Tabuľka č. 1 – Celkový prehľad nezrovnalostí v TVZ od vstupu SR do EÚ

Rok	Počet oznámených prípadov nezrovnalostí	Celková suma (EUR)
2004	3	318 119,00
2005	4	68 348,00
2006	28	1 561 967,00
2007	21	1 236 418,00
2008	13	473 228,00
2009	25	1 799 040,00
2010	15	1 861 561,00
2011	13	517 184,00
2012	20	1 603 000,00
2013	8	1 421 084,26
2014	34	1 965 332,38
2015	9	630 374,80
2016	11	384 149,71
2017	18	1 472 949,40
2018	14	593 005,21
SPOLU	236	15 905 760,76

Zdroj: FS SR

Na odhalení najväčšieho počtu nezrovnalostí sa v roku 2018 podieľal Colný úrad Košice. Tieto prípady spolu tvorili sumu TVZ vo výške 375 586 EUR. Colný úrad Košice evidoval aj najvyššiu výšku TVZ v jednotlivom prípade v sume 308 262,23 EUR.

Celkovo je **od roku 2004 naďalej otvorených 11 prípadov** v celkovej hodnote 2 240 967,23 EUR.

FR SR prostredníctvom automatizovanej národnej rizikovej profilácie zabezpečuje ciele určovanie kontrol, ktoré sa majú vykonať v čase colného konania z dôvodu zabránenia, resp. eliminácie rizika pri dovoze tovaru do EÚ v plnom rozsahu a prostredníctvom samostatného systémového modulu od roku 2006. Všetky podnety z interného aj externého prostredia, ako aj vlastná analytická činnosť FS SR sú zapracované do profilácie rizík. Existujúce profily rizík sa priebežne vyhodnocujú a podľa potreby dopĺňajú, resp. menia. Na základe profilácie rizík sa v čase prepúšťania tovaru do príslušného colného režimu nariaďuje podľa povahy rizika dokladová, čiastočná alebo úplná fyzická kontrola, prípadne pokyn na odber vzoriek. Plánované vybudovanie jednotného analytického centra by malo do budúcnosti zabezpečiť sofistikované spracovávanie a vyhodnocovanie relevantnej skupiny dát z množstva aplikačných programových vybavení a databáz na národnej alebo medzinárodnej úrovni. Na odhaľovanie nezrovnalostí a podvodov v colnej oblasti je zavedený inštitút kontroly po prepustení, ktorej výkon je realizovaný v súlade s ročným plánom kontrol. Na základe poznatkov získaných v konkrétnom regióne je ďalej možné plán kontrol doplniť. Viac informácií o TVZ nájdete vo Výročnej správe FS na webovom sídle FS SR <https://www.financnasprava.sk/sk/financna-sprava/vyroczne-spravy>.

3 VÝDAVKOVÁ ČASŤ ROZPOČTU EÚ

3.1 Oznamovanie nezrovnalostí na OLAF EK

V podmienkach SR je za riešenie nezrovnalostí v rámci operačného programu (OP) zodpovedný riadiaci orgán (RO) resp. Národný orgán (NO). Ak RO splnomocní sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom (SO/SORO) riešením nezrovnalostí, zodpovednosť RO za plnenie týchto úloh (za riešenie nezrovnalostí) vykonávaných SO/SORO nie je dotknutá.

Na národnej úrovni sú nezrovnalosti evidované v systémoch ITMS¹⁰, ITMS2014+¹¹, AGIS¹², INTERACT Management System¹³ a eMS¹⁴. Tie programy, ktoré podliehajú nahlasovacej povinnosti a sú evidované mimo týchto systémov, sú evidované priamo v IMS a prostredníctvom IMS nahlasované na OCKÚ OLAF a následne na OLAF EK.

Tie programy, ktoré podliehajú nahlasovacej povinnosti a sú evidované v horeuvedených systémoch (okrem AGIS), sú na OCKÚ OLAF nahlasované prostredníctvom Certifikačného orgánu Ministerstva financií SR (CO MF SR). Ten vypracuje zo všetkých zhromaždených údajov o oznámených iniciálnych (nových) nezrovnalostiach a aktualizáciách PO 2004 – 2006 a PO 2007 – 2013 a iniciálnych nezrovnalostiach PO 2014 – 2020 za predchádzajúci štvrtrok súhrnný prehľad, ktorý zašle OCKÚ OLAF. OCKÚ OLAF dáta spracuje a vytvorí tzv. **štvrtročné hlásenie** a zašle ho na OLAF EK. Obdobne vypracuje CO MF SR prehľady správ o aktualizáciách nezrovnalostí podľa jednotlivých OP formou exportu údajov z ITMS2014+ za kalendárny mesiac – tzv. **mesačné hlásenia** za PO 2014 – 2020 a tiež ho zašle na OLAF EK.

V rámci SR oznamuje OLAF-u nezrovnalosti OCKÚ OLAF, ktoré súčasne spĺňajú nasledujúce podmienky:

- presiahli 10 000,00 EUR za zdroje EÚ;
- nespadajú pod výnimky z oznamovacej povinnosti;
- boli predmetom počiatočného administratívneho/správneho alebo súdneho zistenia.

Výnimky:

- prípady, keď realizácia operácie zlyhala úplne alebo čiastočne v dôsledku konkurzu prijímateľa alebo partnera;
- prípady, na ktoré prijímateľ alebo partner upozornil RO alebo CO dobrovoľne a skôr, ako niektorý z týchto orgánov danú nezrovnalosť zistil, či už pred alebo po vyplatení verejného príspevku;
- prípady, ktoré zistil a opravil RO alebo CO pred zahrnutím príslušných výdavkov do Výkazu výdavkov, ktorý sa predkladá EK.

Na prípady predchádzajúce konkurzu alebo prípady podozrenia z podvodu, ak suma nezrovnalosti za zdroj EÚ presiahla 10 000,00 EUR sa výnimky z oznamovacej povinnosti nevzťahujú.

¹⁰ Je informačný systém, ktorý slúži na evidenciu a následné spracovávanie, export a monitoring dát o programovaní, projektovom a finančnom riadení, kontrole a audite pre PO 2004 – 2006 a PO 2007 – 2013 (ITMS II).

¹¹ Pre PO 2014 – 2020.

¹² Pre nezrovnalosti Spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP), kde je kľúčovým orgánom Poľnohospodárska platobná agentúra (PPA). Hlásenia do IMS sú vytvárané priamo a neprechádzajú cez CO MF SR.

¹³ Elektronický systém, vyvinutý na účely evidovania nezrovnalostí OP INTERACT.

¹⁴ Electronic monitoring system pre INTERACT III v PO 2014 – 2020.

3.2 Kohézna politika

3.2.1 Predvstupové fondy

V programoch SAPARD, PHARE, ISPA sa nevykonávajú žiadne aktivity (audity, kontroly), na základe ktorých by mohli vzniknúť nezrovnalosti a neexistujú už žiadne neuzatvorené nezrovnalosti, ktoré by bolo potrebné aktualizovať. Z uvedeného dôvodu evidovanie nezrovnalostí týchto fondov a ich hlásenie na EK bolo v roku 2018 ukončené.

3.2.2 Programové obdobie 2004 – 2006

Čerpanie štrukturálnych fondov PO 2004 – 2006 k 31. 12. 2018 je na úrovni približne 1,2 mld. EUR.¹⁵ Všetky programy tohto skráteného PO¹⁶ sú už zo strany EK uzatvorené, s výnimkou Sektorového OP Priemysel a služby (SOP PaS). Ojedinele sa vyskytne ešte aj v týchto programoch vznik novej nezrovnalosti, prípadne aktualizácia už zaevidovanej v IMS, a z toho dôvodu ich nahlasovanie na EK naďalej pokračuje.

Hlásenia v programoch INTERACT, INTERREG IIIB CADSES, INTERREG IIIC, URBACT, ESPON, OP RH prostredníctvom IMS za PO 2004 – 2006 na EK neboli.

Celkovo bolo na EK zaslaných **382** hlásení. Z tohto počtu bolo 113 hlásení zrušených. Pomer zrušených hlásení je 29,6%, čo v praxi znamená, že približne tretina hlásení nahlásených na EK bola v neskoršom období zrušená¹⁷. Celkový počet „živých“ prípadov bol 269.

Finančný objem všetkých hlásení (podvodných aj nepodvodných) prostredníctvom IMS predstavuje v PO 2004 – 2006 celkovú sumu **107 477 592,08 EUR** (72 155 483,56 za zdroj EÚ¹⁸).

Najväčší finančný objem hlásení bol zaznamenaný v SOP PaS (44 903 973,65 EUR). Táto suma predstavuje takmer 42% z celkovej sumy hlásení na OLAF EK. 6 hlásení bolo nad finančný objem 1 mil. EUR. Objemovo najväčšie hlásenie v tomto OP bolo v sume približne 23 mil. EUR a došlo v ňom k porušeniu predpisov týkajúcich sa verejného obstarávania. Zo všetkých programov zaznamenal najväčší počet hlásení SOP LZ (70). Najčastejším porušením bolo T11 (napr. T11/02 Výrobok, druh, projekt a/alebo činnosť, ktoré nemajú nárok na pomoc/podporu).

Celkový počet hlásení bol najviac zaznamenaný v ERDF (124).

Tabuľka č. 2 – Hlásenia nahlásené do IMS za PO 2004 – 2006 ku dňu 31. 03. 2019

Program	Počet	Celková suma hlásení ¹⁹ (EUR)	Suma za EÚ zdroj (EUR)	EÚ vyplatené ²⁰ (EUR)
AT - SR	1	31 982,00	15 991,00	15 991,00

¹⁵ Zdroj: CO MF SR.

¹⁶ SOP PaS, Sektorový operačný program Ľudské zdroje (SOP LZ), Sektorový OP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (SOP PaRV), Jednotný programový dokument NUTS II Bratislava Cieľ 2 (JPD Cieľ 2), Jednotný programový dokument NUTS II Bratislava Cieľ 3 (JPD Cieľ 3), Program cezhraničnej spolupráce INTERREG IIIA Rakúsko – SR (AT - SR), Program cezhraničnej spolupráce INTERREG IIIA Poľsko – SR (PL – SR), Program cezhraničnej spolupráce INTERREG IIIA SR – Česká republika (SR - ČR), Program susedstva Maďarsko – Slovensko - Ukrajina (NP HU-SR-UA), Program Iniciatívy Spoločenstva EQUAL (CIP EQUAL), OP Základná infraštruktúra (OP ZI), Program teritoriálnej spolupráce INTERACT, Program nadnárodnej spolupráce INTERREG IIIB CADSES, Program medziregionálnej spolupráce INTERREG IIIC a Program medziregionálnej spolupráce URBACT, ESPON, Operačný program Rybné hospodárstvo (OP RH).

¹⁷ Dôvodom bol najmä presun hlásení do iných modulov IMS, zrušenie hlásení z dôvodu duplicity, prípadne spadnutie do výnimky z nahlasovania.

¹⁸ V IMS sa vykazuje pri nezrovnalosti suma za zdroj EÚ a suma zo štátneho rozpočtu (ŠR). Účtovne sa na úrovni EÚ vyrovnáva iba zdroj EÚ.

¹⁹ Suma za zdroj EÚ + suma zo štátneho rozpočtu.

²⁰ Suma, ktorá bola už vyplatená za zdroj EÚ a musí byť vrátená.

NP HU-SR-UA	4	266 107,00	200 245,00	200 245,00
PL - SK	4	285 062,00	213 796,00	213 796,00
SR - ČR	4	147 867,90	110 900,68	110 900,68
JPD cieľ 2	14	6 277 728,20	2 047 057,55	2 047 057,55
JPD cieľ 3	17	1 042 183,25	517 219,09	474 727,10
SOP PaS	47	44 903 973,65	28 346 055,52	28 346 055,52
CIP EQUAL	20	962 949,79	704 582,31	647 913,72
OP ZI	50	37 393 705,03	28 398 889,26	28 357 149,32
SOP LZ	70	4 417 299,42	3 300 562,37	3 237 343,27
SOP PaRV	17	2 438 998,07	1 705 217,55	1 705 217,55
ISPA/KF	21	9 309 735,77	6 594 967,23	6 594 967,23
SPOLU	269	107 477 592,08	72 155 483,56	71 951 363,94

Zdroj: IMS

Detekcia nezrovnalostí²¹ v tomto PO predstavuje 3,9%²². Podľa údajov z EK je európsky priemer 2,3%.

Tabuľka č. 3 - Rozdelenie hlásení podľa fondov za PO 2004 - 2006

Fond	Počet	Celková suma hlásení (EUR)	Suma za EÚ zdroj (EUR)
ERDF	124	89 306 425,78	59 332 935,01
ESF	107	6 422 432,46	4 522 363,77
EAGGF	17	2 438 998,07	1 705 217,55
KF	21	9 309 735,77	6 594 967,23
SPOLU	269	107 477 592,08	72 155 483,56

Zdroj: IMS

V tomto PO bolo identifikovaných celkovo 17 **podvodných hlásení** (IRQ3 a IRQ5 spolu), najviac v SOP LZ. Pomer podvodných hlásení k celkovému počtu hlásení predstavuje cca 6,3%. Miera odhaľovania podvodov²³ v tomto PO bola 0,17%²⁴. Podľa údajov z EK je európsky priemer 0,26%. Je potrebné poznamenať, že v tomto PO bola na vnútroštátnej úrovni uplatňovaná rozdielna metodika na identifikáciu kvalifikácie IRQ3. Zmena prišla po vydaní *Výročnej správy EK za rok 2013*, kedy efektívnosť oznamovania nezrovnalostí SR (počet mesiacov medzi zistením nezrovnalostí a nahlásením nezrovnalostí OLAF) vykazovala negatívny trend.²⁵

Z celkového počtu 17 podvodných hlásení je 9 prípadov v IMS stále otvorených (SOP LZ: 4, JPD cieľ 3: 1, SOP PaS: 4). V týchto prípadoch vyšetrovanie naďalej prebieha, alebo bolo už ukončené (IRQ5), avšak sumy nezrovnalostí neboli vysporiadané. Celková suma podvodných hlásení, ktoré ešte neboli doposiaľ vysporiadané predstavuje sumu 1 584 412,09 EUR za zdroj EÚ. Najviac podvodných hlásení bolo zaslaných na EK v rámci SOP PaS (5) v celkovej sume 1 288 058,26 EUR.

²¹ Irregularity Detection Rate (IDR) je suma všetkých nepodvodných nezrovnalostí (IRQ2) za zdroj EÚ k celkovým platbám.

²² Suma IRQ2 za zdroj EÚ je 67 297 807 EUR/platby 1 707 385 704 EUR.

²³ „Fraud detection Rate“ (FDR) je finančný objem podvodných hlásení za zdroj EÚ k celkovej sume vyplatených financií.

²⁴ Finančný objem podvodných hlásení za zdroj EÚ je 2 850 197,00 EUR / platby sú 1 707 385 704 EUR.

²⁵ V roku 2014 vydalo OCKÚ OLAF usmernenie, kedy sa IRQ3 priradí nezrovnalosti vždy v prípade, ak zašle subjekt, ktorý nadobudol podozrenie zo spáchania trestného činu podnet na OČTK (a nie až keď je v prípade začaté trestné stíhanie).

Tabuľka č. 4 – Podvodné hlásenia v IMS za PO 2004 - 2006

Program	IRQ3	IRQ5	IRQ3+IRQ5
AT - SR	0	0	0
NP HU-SR-UA	0	0	0
PL - SK	0	0	0
SR - ČR	0	0	0
JPD cieľ 2	0	0	0
JPD cieľ 3	1	1	2
SOP PaS	5	0	6
CIP EQUAL	0	0	0
OP ZI	1	0	1
SOP ĽZ	5	4	9
SOP PaRV	0	0	0
ISPA/KF	0	0	0
SPOLU	12	5	17

Zdroj: IMS

Počet **potvrdených podvodov** (IRQ5) bol celkovo 5 v celkovej sume hlásení 140 805,79 EUR (z toho 2 172,00 EUR pred platbou²⁶). Najviac boli zaznamenané v SOP ĽZ (4). V týchto prípadoch bolo odsúdených 19 osôb.

Z celkovej vyplatennej sumy za zdroj EÚ 71 951 363,94 EUR bolo **vrátených** 7 496 534,18 EUR a suma 60 033 768,67 EUR bola odpočítaná. Zostatok predstavuje sumu 4 421 061,09 EUR.

Tabuľka č. 5 – Vratky za PO 2004 - 2006

Program	Odpočítané za zdroj EÚ (EUR)	Vrátené prostriedky za zdroj EÚ (EUR)	EÚ zostatok (EUR)
AT - SR	0,00	15 991,00	0,00
NP HU-SR-UA	0,00	200 245,00	0,00
PL - SK	27 385,00	186 411,00	0,00
SR - ČR	0,00	110 900,68	0,00
JPD cieľ 2	1 947 078,73	99 978,82	0,00
JPD cieľ 3	16 139,53	413 321,37	45 266,20
SOP PaS	22 909 736,04	2 223 682,85	3 212 636,63
EQUAL	35 115,7	323 352,03	289 445,99
OP ZI	26 844 998,05	1 512 151,27	0,00
SOP ĽZ	132 280,83	2 231 350,17	873 712,27
SOP PaRV	1 648 646,06	56 571,49	0,00
ISPA/KF	6 472 388,73	122 578,50	0,00
SPOLU	60 033 768,67	7 496 534,18	4 421 061,09

Zdroj: IMS

²⁶ „Pred platbou“ znamená, že suma ešte nebola vyplatená, bola objavená pred platbou a preto sa nevracia späť do rozpočtu EÚ.

3.2.3 Programové obdobie 2007 – 2013

Využitie finančných prostriedkov Európskej únie v PO 2007 - 2013 v štrnástich operačných programoch²⁷ dosiahlo k 30. marcu 2018 11 254 397 062,72 EUR z celkového záväzku takmer 11,618 mld. EUR. Miera čerpania dosiahla 96,87 % z celkového záväzku takmer 11,618 mld. EUR.²⁸

Tabuľka č. 6 – Hlásenia nahlásené do IMS za PO 2007 – 2013 ku dňu 31. 03. 2019

Program	Počet	Fond	Celková suma hlásení (EUR)	Suma za EÚ zdroj (EUR)	EÚ vyplatené (EUR)
OP IS	80	ERDF	170 701 512,53	130 331 010,82	101 965 839,56
ROP	312	ERDF	92 953 418,71	82 387 849,86	77 084 889,86
OP TP	37	ERDF	32 860 487,39	26 819 915,62	26 819 915,62
OP BK	45	ERDF	6 789 107,96	5 954 415,12	5 918 487,37
PCS SR-ČR	38	ERDF	2 693 918,04	2 414 429,85	2 402 351,77
PCS SR-AT	7	ERDF	101 713,28	88 981,83	88 981,83
PCS PL-SR	9	ERDF	1 253 980,14	1 130 353,69	1 130 353,69
PCS HU-SR	2	ERDF	635 214,12	568 349,47	568 349,47
OP D	39	ERDF	45 970 947,23	34 090 283,74	33 379 018,60
	52	KF	491 815 492,08	418 163 796,79	261 826 652,85
OP ŽP	8	ERDF	8 745 909,94	7 638 240,00	7 638 240,00
	102	KF	134 719 453,68	117 540 232,29	115 760 977,86
OP KaHR	187	ERDF	136 938 087,32	117 006 217,85	112 264 769,70
OP V	201	ESF	60 626 008,72	51 738 454,23	51 738 454,23
OP VaV	209	ERDF	418 438 688,57	370 275 323,20	369 107 062,59
OP ZaSI	296	ESF	52 703 641,06	44 891 182,39	44 061 122,62
OP Z	59	ERDF	73 135 194,59	62 257 438,77	62 257 438,77
INTERACT II	3	ERDF	352 514,12	299 637,01	299 637,01
OP RH	15	EFF	1 542 951,90	1 157 213,85	896 301,45
SPOLU	1 701		1 732 978 241,38	1 474 753 326,38	1 275 208 844,85

Zdroj: IMS

Celkovo bolo na EK zaslaných **2 275** hlásení. Z tohto počtu bolo 574 hlásení zrušených²⁹. Pomer zrušených hlásení je 25,2%. Celkový počet „živých“ prípadov bol 1 701.

Detekcia nezrovnalostí predstavuje 11,5%³⁰. Európsky priemer je 2,53%³¹. To, že SR detekuje nezrovnalosť však neznamená, že nezrovnalosť je potvrdená. Je v štádiu počiatočného preverovania a môže byť následne prehodnotená resp. zrušená. Toto číslo skôr poukazuje na aktívny prístup kontrolných inštitúcií SR a kontrolné mechanizmy na národnej úrovni.

²⁷ Výskum a vývoj (OP VaV), Doprava (OP D), Bratislavský kraj (OP BK), INTERACT II, Technická pomoc (OP TP) Zdravotníctvo (OP Z) a Rybné hospodárstvo (OP RH), Zamestnanosť a sociálna inklúzia (OP ZaSI), Informatizácia spoločnosti (OPIS), Životné prostredie (OP ŽP), Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (OP KaHR), Regionálny operačný program (ROP), Vzdelávanie (OP V), Cezhraničná spolupráca SR – ČR (SR - ČR) sú OP, kde RO a CO sú na území SR. Cezhraničná spolupráca Maďarská republika – SR (HU – SR), Cezhraničná spolupráca Poľsko – SR (PL – SR), Cezhraničná spolupráca SR – Rakúsko (SR – AT), Cezhraničná spolupráca ENPI Maďarsko – SR - Rumunsko – Ukrajina (ENPI) sú OP, kde RO a CO sú mimo územia SR.

²⁸ Zdroj: CO MF SR.

²⁹ Tretina prípadov bolo zrušená z dôvodu zmeny metodiky. 148 prípadov bolo zrušených z dôvodu posúdenia tretími stranami (NAKA, ÚVO, PMÚ, odborný znalec), 100 prípadov bolo nahradených iným hlásením.

³⁰ Suma všetkých IRQ2 za zdroj EÚ je 1 256 560 891 EUR / platby sú 10 920 729 497 EUR.

³¹ Zdroj: PIF Report 2017, Part 2 – Statistical evaluation, str. 94.

Finančný objem všetkých hlásení (podvodných aj nepodvodných) prostredníctvom IMS predstavuje v PO 2007 – 2013 celkovú sumu **1 732 978 241,38 EUR (1 474 753 326,38 EUR za zdroj EÚ)**.

Najväčší finančný objem hlásení bol zaznamenaný v OP D (537 786 439,31 EUR). Táto suma predstavuje približne 31% z celkovej sumy hlásení na OLAF EK. Tento pomer sa môže na prvý pohľad zdať vysoký, avšak vyplýva z celkovej najväčšej alokácie samotného programu OP D t. j. 3 160 154 595 EUR³². Pri bližšej analýze samotného OP D, je pomer nahlásených nezrovnalostí k celkovej alokácii OP D 17,0%. Hlásenie s najväčším objemom bolo v sume približne 183 mil. EUR a došlo v ňom k porušeniu predpisov týkajúcich sa verejného obstarávania. 12 hlásení v tomto OP má hodnotu vyššiu ako 5 mil. EUR. Zo všetkých programov zaznamenal najväčší počet hlásení ROP (312). Najčastejším porušením bolo T11 (napr. T11/02 Výrobok, druh, projekt a/alebo činnosť, ktoré nemajú nárok na pomoc/podporu).

Celkový počet hlásení bol najviac zaznamenaný v ERDF (1 036).

Tabuľka č. 7 - Rozdelenie hlásení podľa fondov za PO 2007 - 2013

Fond	Počet	Celková suma hlásení (EUR)	Suma za EÚ zdroj (EUR)
ERDF	1 035	991 570 693,94	841 262 446,83
ESF	497	113 329 649,78	96 629 636,62
KF	154	626 534 945,76	535 704 029,08
EFF	15	1 542 951,90	1 157 213,85
SPOLU	1 701	1 732 978 241,38	1 474 753 326,38

Zdroj: IMS

Celkovo bolo identifikovaných 223 **podvodných hlásení** (IRQ3 a IRQ5 spolu) v tomto PO. Pomer podvodných hlásení k celkovému počtu „živých“ hlásení predstavuje cca 13%. Z celkového počtu 223 podvodných hlásení je 94 hlásení, pri ktorých nebolo začaté trestné konanie (iba administratívne).

Miera odhaľovania podvodov v tomto PO je približne 2,14%³³. Európsky priemer je cca 0,44%³⁴. Z uvedeného vyplýva, že detekcia podvodných prípadov na Slovensku je vysoká, avšak pri veľkom percente prípadov nie je začaté trestné stíhanie.

Z celkového počtu 223 podvodných hlásení je doposiaľ iba 5 prípadov v IMS uzatvorených a vysporiadaných. Najviac podvodných hlásení bolo zaslaných na EK v OP KaHR (89) v celkovej sume 57 251 259,44 EUR (cca 26%). Najviac podvodných hlásení sa vyskytovalo v rámci tohto OP v prioritě s názvom Výskum a technologický rozvoj (VTR), inovácie a podnikanie (51).

Tabuľka č. 8 – Podvodné hlásenia v IMS za PO 2007 - 2013

Program	IRQ3	IRQ5	IRQ3+IRQ5
ROP	14	1	15
OP BK	1	0	1
SR - ČR	2	0	2
PL - SR	1	0	1
OP ŽP	19	0	19
KaHR	87	2	89

³² Zdroj: Závěrečná správa o vykonávaní.

³³ Zdroj: PIF Report 2017, Part 2 – Statistical evaluation, str. 93. V draftě PIF Report 2018, dokument 3.4, str. 59 je FDR 2,09% a EÚ priemer 0,47%.

³⁴ Zdroj: PIF Report 2017, Part 2 – Statistical evaluation, str. 93.

OP V	13	2	15
OP VaV	23	0	23
ZaSI	37	11	48
OP Z	5	1	6
OP RH	4	0	4
SPOLU	206	17	223

Zdroj: IMS

Celkový počet **potvrdených podvodov** (IRQ5) bol 17 v celkovej sume hlásení 774 096,28 EUR, čo predstavuje asi 1% z celkového počtu hlásení. Najviac boli zaznamenané v OP ZaSI (11). Celkovo bolo v týchto prípadoch odsúdených 16 osôb.

Z celkovej vyplatenej sumy za zdroj EÚ 1 275 208 844,85 EUR bolo **vrátených** 407 481 062,04 EUR a suma 17 007 304,81 EUR bola odpočítaná. **Zostatok** predstavuje sumu 850 720 478,00 EUR.

Tabuľka č. 9 – Vratky za PO 2007 - 2013

Program	Fond	Odpočítané za zdroj EÚ (EUR)	Vrátené prostriedky za zdroj EÚ (EUR)	EÚ zostatok (EUR)
OP IS	ERDF	5 212 241,65	96 575 593,81	178 004,10
ROP	ERDF	2 198 321,98	16 952 208,07	57 934 359,81
OP TP	ERDF	0,00	3 559 528,59	23 260 387,03
OP BK	ERDF	49 692,82	2 154 326,31	3 714 468,24
PCS SR-ČR	ERDF	86 171,97	554 295,89	1 761 883,91
PCS SR-AT	ERDF	43 419,43	33 411,23	12 151,17
PCS PL-SR	ERDF	0,00	301 788,97	828 564,72
PCS HU-SR	ERDF	0,00	484 590,51	83 758,96
OP D	ERDF	0,00	11 463 168,66	21 915 849,94
	KF	335 155,95	184 365 919,12	77 125 577,78
OP ŽP	ERDF	521 703,90	562 448,58	6 554 087,52
	KF	3 341 046,51	13 078 876,89	99 341 054,46
OP KaHR	ERDF	3 120 054,41	3 259 603,09	105 885 112,20
OP V	ESF	535 040,04	10 709 597,2	40 493 816,99
OP VaV	ERDF	917 177,20	46 942 923,85	321 246 961,54
OP ZaSI	ESF	548 336,40	9 434 844,58	34 077 941,64
OP Z	ERDF	54 204,87	6 554 103,74	55 649 130,16
INTERACT II	ERDF	0,00	299 637,01	0,00
OP RH	EFF	44 737,68	194 195,94	657 367,83
SPOLU		17 007 304,81	407 481 062,04	850 720 478,00

Zdroj: IMS

3.2.4 Programové obdobie 2014 – 2020

V roku 2014 sa formálne začalo nové PO pre fondy EÚ s novými operačnými programami.³⁵ Z celkovej alokácie EŠIF na PO 2014 – 2020 (15,46 mld. EUR) sprístupnili riadiace orgány v platných výzvach a vyzvaniach pre potenciálnych žiadateľov nenávratného finančného príspevku ku dňu 28. 02. 2019 finančné prostriedky vo výške 15,02 mld. EUR, čo predstavuje 97,36% z celkovej alokácie (EÚ zdroj). Ku dňu 28. 02. 2019 dosiahla SR za všetky fondy pre PO 2014 – 2020 čerpanie na národnej úrovni 3,49 mld. EUR, čo predstavuje 22,57% z celkovej alokácie (EÚ zdroj)³⁶.

Tabuľka č. 10 – Nezrovnalosti nahlásené do IMS za PO 2014 – 2020 ku dňu 31. 03. 2019

Program	Počet	Fond	Celková suma nezrovnalostí (EUR)	Suma za EÚ zdroj (EUR)	EÚ vyplatené (EUR)
OP TP	2	ERDF	473 588,59	388 626,80	388 626,80
IROP	2	ERDF	299 928,26	253 982,23	253 982,23
OP KŽP	15	ERDF	2 106 603,90	1 885 108,63	1 295 185,16
	32	KF	77 625 407,04	72 543 069,67	53 212 016,21
OP II	19	ERDF	9 603 455,97	7 776 955,91	6 976 193,36
	5	KF	2 070 972,76	1 794 095,74	1 794 095,74
OP ĽZ	13	ESF	22 159 321,84	18 832 006,11	8 472 047,55
OP Val	26	ERDF	649 158 798,53	644 670 582,66	21 066 719,70
SPOLU	114		763 498 076,89	748 144 427,75	93 458 866,75

Zdroj: IMS

Celkovo bolo na EK zaslaných **128** hlásení. Z tohto počtu bolo 14 hlásení zrušených. Celkový počet „živých“ prípadov bol 114.

Detekcia nezrovnalostí predstavuje doposiaľ 3,46%. Európsky priemer je 0,35%³⁷.

Finančný objem všetkých hlásení (podvodných aj nepodvodných) prostredníctvom IMS predstavuje v PO 2014 – 2020 celkovú sumu 763 498 076,89 EUR (748 144 427,75 za zdroj EÚ).

Najväčší finančný objem hlásení bol zaznamenaný v OP Val (649 158 798,53 EUR). Táto suma predstavuje až 85% z celkovej sumy hlásení na OLAF EK a súvisí so zastavením výziev v tomto OP. V tomto prípade je nutné podotknúť, že napriek vysokej sume nezrovnalostí v tomto OP, bola vyplatená suma „iba“ 21 066 719,70 EUR. Zvyšná suma nezrovnalostí bola zistená pred platbou. Z definície nezrovnalosti však vyplýva, že aj takéto prípady musia byť nahlásené na EK.³⁸

Zo všetkých programov zaznamenal najväčší počet hlásení OP KŽP (47).

Celkový počet hlásení bol najviac zaznamenaný v ERDF (64).

³⁵ Program rozvoja vidieka (PRV), Operačný program Rybné hospodárstvo (OP RH), Operačný program Výskum a inovácie (OP Val), Operačný program Integrovaná infraštruktúra (OP II), Operačný program Ľudské zdroje (OP ĽZ), Operačný program Kvalita životného prostredia (OP KŽP), Integrovaný regionálny operačný program (IROP), Operačný program Efektívna verejná správa (OP EVS), Operačný program Technická pomoc (OP TP), Interreg V- A Slovenská republika - Rakúsko, Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika a INTERACT III.

³⁶ Zdroj: <https://www.partnerskadohoda.gov.sk/implementacia-esif-k-28022019/>

³⁷ Zdroj: draft PIF Report 2018, dokument 3.4, str. 62.

³⁸ Pre PO 2014 – 2020 v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 je definíciou pojmu nezrovnalosť „akékoľvek porušenie práva Únie alebo vnútroštátneho práva týkajúceho sa jeho uplatňovania, vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, ktorý sa zúčastňuje na vykonávaní EŠIF, dôsledkom čoho je alebo **by bol negatívny dopad** na rozpočet Únie zaťažením všeobecného rozpočtu neoprávneným výdavkom“.

Tabuľka č. 11 - Rozdelenie nahlásených nezrovnalostí podľa fondov za PO 2014 – 2020

Fond	Počet	Celková suma nezrovnalostí (EUR)	Suma za EÚ zdroj (EUR)
ERDF	64	661 642 375,25	654 975 256,23
ESF	13	22 159 321,84	18 832 006,11
KF	37	79 696 379,80	74 337 165,41
SPOLU	114	763 498 076,89	748 144 427,75

Zdroj: IMS

Reporting PO 2014 - 2020 začal v roku 2017 a akceleroval v roku 2018. Celkovo bolo identifikovaných 34 **podvodných hlásení** (IRQ3 a IRQ5 spolu) v tomto PO. Pomer podvodných hlásení k celkovému počtu „živých“ hlásení predstavuje takmer 30%³⁹. Z tohto počtu má 31 prípadov administratívny charakter (sú v štádiu počiatočného preverovania), iba v 3 prípadoch bolo začaté trestné stíhanie.

Miera odhaľovania podvodov v tomto PO je približne 21,23%⁴⁰. Európsky priemer je 0,89%. Takéto vysoké percento bolo spôsobené vyššie spomínaným OP Val.

Z celkového počtu podvodných hlásení zatiaľ nie je žiadny prípád v IMS uzatvorený a vysporiadaný. Najviac podvodných hlásení bolo zaslaných na EK v OP KŽP (25) v celkovej sume 514 328,94 EUR (cca 26%). Z tohto počtu, je však 23 hlásení pred platbou prijímateľovi.

Tabuľka č. 12 – Podvodné hlásenia v IMS za PO 2014 – 2020

Program	IRQ3	IRQ5	IRQ3+IRQ5
OP KŽP	25	0	25
OP Val	9	0	9

Zdroj: IMS

V tomto PO neboli na EK zaslané žiadne hlásenia s **potvrdeným podvodom** (IRQ5).

Z celkovej vyplatennej sumy za zdroj EÚ 93 458 866,75 EUR bolo doposiaľ vrátených 3 080 651,51 EUR a suma 2 201 898,74 EUR bola odpočítaná. Zostatok predstavuje sumu 88 176 316,50 EUR.

Tabuľka č. 13 – Vratky za PO 2014 - 2020

Program	Fond	Odpočítané za zdroj EÚ (EUR)	Vrátené prostriedky za zdroj EÚ (EUR)	EÚ zostatok (EUR)
OP TP	ERDF	0,00	12 248,69	376 378,11
IROP	ERDF	0,00	214 387,93	39 594,30
OP KŽP	ERDF	0,00	46 481,90	1 248 703,26
	KF	141 674,35	14 160,81	53 056 181,05
OP II	ERDF	238 614,30	1 443 766,74	5 293 812,32
	KF	67 537,76	643 593,59	1 082 964,39
OP ĽZ	ESF	1 441 325,08	675 904,10	6 354 818,37
OP Val	ERDF	312 747,25	30 107,75	20 723 864,70
SPOLU		2 201 898,74	3 080 651,51	88 176 316,50

³⁹ Európsky priemer je cca 20%.

⁴⁰ Táto suma je orientačná. Vychádza z draftu PIF Reportu 2018, dokument 3.4, str. 60. Toto vysoké percento však súvisí s OP Val a zrušením výziev v celkovej sume takmer 600 mil. EUR.

3.3 Spoločná poľnohospodárska politika (SPP)

Za posledných 50 rokov bola SPP najdôležitejšou spoločnou politikou EÚ. To vysvetľuje, prečo tvorí veľkú časť rozpočtu EÚ, hoci v posledných rokoch percentuálny podiel neustále klesá. SPP je financovaná z dvoch fondov: Európsky poľnohospodársky záručný fond (EPZF/EAGF⁴¹) a Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV/EAFRD).

Podľa základných pravidiel finančného riadenia SPP je EK zodpovedná za riadenie EPZF a EPFRV. EK však neuskutočňuje platby príjemcom. V súlade so zásadou zdieľaného hospodárenia je táto úloha delegovaná na členské štáty, ktoré sami pracujú prostredníctvom národných alebo regionálnych platobných agentúr (v prípade SR je to PPA). Platobné agentúry však nie sú zodpovedné len za platby príjemcom. Predtým sa musia sami alebo prostredníctvom delegovaných orgánov ubezpečiť o oprávnenosti žiadostí o pomoc.⁴²

3.3.1 Programové obdobie 2004 – 2006

Celkovo bolo na EK zaslaných **94** hlásení. Z tohto počtu bolo 54 hlásení zrušených (57%). Celkový počet „živých“ prípadov bol 40.

Tabuľka č. 14 – Nezrovnalosti nahlásené do IMS za PO 2004 – 2006 ku dňu 31. 03. 2019

Fond	Počet	Celková suma nezrovnalostí (EUR)	Suma za EÚ zdroj (EUR)	EÚ pred platbou (EUR)	EU vyplatené (EUR)
EAFRD	0	0,00	0,00	0,00	0,00
EAGF	0	0,00	0,00	0,00	0,00
EAGF/EAFRD	40	3 217 473,31	2 847 089,16	449 588,00	2 397 501,16
SPOLU	40	3 217 473,31	2 847 089,16	449 588,00	2 397 501,16

Zdroj: IMS

Finančný objem všetkých hlásení (podvodných aj nepodvodných) prostredníctvom IMS predstavuje v PO 2004 – 2006 celkovú sumu 3 217 473,31EUR (2 847 089,16 za zdroj EÚ).

V tomto PO neboli zaslané žiadne **podvodné hlásenia** (IRQ3 a IRQ5 spolu) na EK.

Z počtu 40 hlásení je do dnešnej doby ešte 15 hlásení otvorených, nevysporiadaných v celkovej sume 1 122 265,80 EUR. U všetkých prípadov ide o exekúcie⁴³.

3.3.2 Programové obdobie 2007 – 2013

Celkovo bolo na EK zaslaných **293** hlásení. Z tohto počtu bolo 16 hlásení zrušených (cca 5,5%). Celkový počet „živých“ prípadov bol 277.

Tabuľka č. 15 – Nezrovnalosti nahlásené do IMS za PO 2007 – 2013 ku dňu 31. 03. 2019

Fond	Počet	Celková suma nezrovnalostí (EUR)	Suma za EÚ zdroj (EUR)	EU vyplatené (EUR)
EAFRD	81	10 005 478,61	7 563 434,33	7 563 434,33
EAGF	6	98 173,20	98 173,20	98 173,20

⁴¹ Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond/European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (EPUZF/EAGGF) od roku 2007 neexistuje. Bol rozdelený na dva samostatné fondy – EPZF a EPFRV.

⁴² Výdavky platobných agentúr uhradí EK členským štátom v prípade EPZF na mesačnej báze a v prípade EPFRV štvrťročne.

⁴³ Ak je exekúcia neúspešná, PPA pristupuje k trvalému upusteniu od vymáhania pohľadávky štátu. Pri pohľadávke do 10 000,00 EUR udeľuje súhlas Generálny riaditeľ PPA. Pri pohľadávke nad 10 000,00 EUR Ministerstvo financií SR.

EAGF/EAFRD	190	29 416 911,40	22 570 911,27	22 570 911,27
SPOLU	277	39 520 563,21	30 232 518,80	30 232 518,80

Zdroj: IMS

Finančný objem všetkých hlásení (podvodných aj nepodvodných) prostredníctvom IMS predstavuje v PO 2007 – 2013 celkovú sumu 39 520 563,21 EUR (30 232 518,80 za zdroj EÚ).

Z počtu 277 hlásení je do dnešnej doby ešte 150 hlásení otvorených, nevysporiadaných v celkovej sume 23 092 666,74 EUR.

Celkovo bolo identifikovaných 26 **podvodných hlásení** (IRQ3 a IRQ5 spolu) v tomto PO. Pomer podvodných hlásení k celkovému počtu „živých“ hlásení predstavuje približne 9%.

V tomto PO boli na EK hlásené tri **potvrdené podvody** (IRQ5) a odsúdené 4 osoby.

Tabuľka č. 16 – Podvodné hlásenia v IMS za PO 2007 – 2013

Fond	IRQ3	IRQ5	IRQ3+IRQ5
EAFRD	3	0	3
EAGF	0	0	0
EAGF/EAFRD	20	3	23
SPOLU	23	3	26

Zdroj: IMS

Z celkovej vyplatenej sumy za zdroj EÚ 30 232 518,80 EUR bolo doposiaľ vrátených 7 098 837,21 EUR a suma 41 014,85 EUR bola odpočítaná. Zostatok predstavuje sumu 23 092 666,74 EUR.

Tabuľka č. 17 – Vratky za PO 2007 - 2013

Fond	EÚ vyplatené (EUR)	Odpočítané za zdroj EÚ (EUR)	Vrátené prostriedky za zdroj EÚ (EUR)	EÚ zostatok (EUR)
EAFRD	7 563 434,33	30 186,88	1 151 652,40	6 381 595,05
EAGF	98 173,20	10 827,97	49 057,85	38 287,38
EAGF/EAFRD	22 570 911,27	0,00	5 898 126,96	16 672 784,31
SPOLU	30 232 518,80	41 014,85	7 098 837,21	23 092 666,74

Zdroj: IMS

3.3.3 Programové obdobie 2014 – 2020

Celkovo bolo na EK zaslaných **41** hlásení. Z tohto počtu boli 2 hlásenia zrušené. Celkový počet „živých“ prípadov bol 39.

Finančný objem všetkých hlásení (podvodných aj nepodvodných) prostredníctvom IMS predstavuje v PO 2014 – 2020 celkovú sumu 1 611 576,98 EUR (1 334 982,01 za zdroj EÚ).

Tabuľka č. 18 – Nezrovnalosti nahlásené do IMS za PO 2014 – 2020 ku dňu 31. 03. 2019

Fond	Počet	Celková suma nezrovnalosti (EUR)	Suma za EÚ zdroj (EUR)	EU vyplatené (EUR)
EAFRD	18	936 782,47	709 405,31	709 405,31
EAGF	7	97 478,54	97 478,54	95 995,33
EAGF/EAFRD	14	577 315,97	528 098,16	430 499,25
SPOLU	39	1 611 576,98	1 334 982,01	1 235 899,89

Zdroj: IMS

Celkový počet hlásení bol najviac zaznamenaný v EPFRV (18).

Tabuľka č. 19 - Rozdelenie nahlásených nezrovnalostí podľa fondov za PO 2014 – 2020

Fond	Počet	Celková suma nezrovnalostí (EUR)	Suma za EÚ zdroj (EUR)
EAFRD	18	936 782,47	709 405,31
EAGF	7	97 478,54	97 478,54
EAGF/EAFRD	14	577 315,97	528 098,16
SPOLU	29	1 611 576,98	1 334 982,01

Zdroj: IMS

Celkovo bolo identifikovaných 8 **podvodných hlásení** (IRQ3 a IRQ5 spolu) v tomto PO (v celkovej sume 498 888,80 EUR). Pomer podvodných hlásení k celkovému počtu „živých“ hlásení predstavuje takmer 20,5%. Z tohto počtu je iba jeden prípad v počiatočnom preverovaní, v ostatných bolo začaté trestné stíhanie.

Z celkového počtu podvodných hlásení zatiaľ nie je žiadny prípad v IMS uzatvorený a vysporiadaný. Z tohto počtu sú tri hlásenia pred platbou prijímateľovi.

V tomto PO neboli na EK zaslané žiadne hlásenia s **potvrdeným podvodom** (IRQ5).

Z celkovej vyplatenej sumy za zdroj EÚ 1 253 899,89 EUR bolo doposiaľ vrátených 357 120,74 EUR. Zostatok predstavuje sumu 878 779,15 EUR.

Tabuľka č. 20 – Vratky za PO 2014 – 2020

Fond	EU vyplatené (EUR)	Odpočítané za zdroj EÚ (EUR)	Vrátené prostriedky za zdroj EÚ (EUR)	EÚ zostatok (EUR)
EAFRD	709 405,31	0,00	251 288,91	458 116,40
EAGF	95 995,33	0,00	45 983,10	50 012,23
EAGF/EAFRD	430 499,25	0,00	59 848,73	370 650,52
SPOLU	1 235 899,89	0,00	357 120,74	878 779,15

Zdroj: IMS

ZHRNUTIE

Oblasť nezrovnalostí sa dotýka príjmovej, ale aj výdavkovej časti rozpočtu EÚ.

Za oblasť tradičných vlastných zdrojov zodpovedá Finančná správa SR a s EK komunikuje prostredníctvom **systému OWNRES**. V roku 2018 sa na odhalení najväčšieho počtu a finančného objemu nezrovnalostí podieľal Colný úrad Košice. Celkovo je od vstupu do EÚ naďalej otvorených 11 prípadov v celkovej hodnote 2 240 967,23 EUR.

FR SR prostredníctvom automatizovanej národnej rizikovej profilácie zabezpečuje ciele určovanie kontrol, ktoré majú zabrániť, resp. eliminovať riziko pri dovoze tovaru do EÚ. Existujúce **profily rizík** sa priebežne vyhodnocujú a podľa potreby dopĺňajú, resp. menia. Plánované vybudovanie jednotného analytického centra by malo do budúcnosti zabezpečiť sofistikované spracovávanie a vyhodnocovanie relevantnej skupiny dát z množstva aplikačných programových vybavení a databáz na národnej alebo medzinárodnej úrovni.

Čo sa týka predvstupových fondov, ich hlásenie na EK bolo v roku 2018 **ukončené** nakoľko sa nevykonávajú žiadne aktivity.

Skrátené PO 2004 – 2006 je už zo strany EK **uzatvorené, s výnimkou SOP PaS**. Najväčší finančný objem hlásení bol rovnako zaznamenaný v tomto PO. Zo všetkých programov v tomto PO zaznamenal najväčší počet hlásení SOP ĽZ. **Detekcia nezrovnalostí je na úrovni 3,9%**, EÚ priemer 2,3%. **Miera odhaľovania podvodov v tomto PO bola na úrovni 0,17%**, EÚ priemer na úrovni 0,26%, čo bolo spôsobené uplatňovaním rozdielnej metodiky pri evidencii nezrovnalostí v národnom systéme. Zostatok, ktorý ešte nebol **doposiaľ vysporiadaný** s rozpočtom EÚ z tohto PO je **približne 4,5 mil. EUR**.

V PO 2007 – 2013 bola **detekcia nezrovnalostí na úrovni 11,5%**, čo vysoko prevyšuje európsky priemer (2,53%). Toto číslo poukazuje na aktívny prístup kontrolných inštitúcií SR a kontrolné mechanizmy na národnej úrovni v súvislosti s evidenciou nezrovnalostí. Najväčší finančný objem hlásení bol zaznamenaný v **OP Doprava**, čo avšak vyplýva z celkovej najväčšej alokácie samotného programu. Zo všetkých programov zaznamenal najväčší počet hlásení **ROP**. Pomer podvodných hlásení k celkovému počtu „živých“ hlásení je v tomto PO 13%, ale **miera odhaľovania podvodov** na SR mierne prevyšuje európsky priemer (SK: 2,14%, EÚ: 0,44%), čo znova poukazuje na aktívny prístup v evidencii nezrovnalostí na národnej úrovni. Z uvedeného vyplýva, že **detekcia podvodných prípadov na Slovensku je vysoká, avšak pri veľkom percente prípadov nie je zahájené trestné stíhanie**. Z celkového počtu podvodných hlásení je doposiaľ iba malé množstvo prípadov v IMS uzatvorených a vysporiadaných. Z celkového počtu hlásení na OLAF bolo 1% potvrdených podvodov, najviac však v OP ZaSI. Celkovo bolo v týchto prípadoch odsúdených 16 osôb. **Nevysporiadaný zostatok voči rozpočtu EÚ však predstavuje sumu 850 720 478,00 EUR**.

V novom PO 2014 – 2020 bol doposiaľ najväčší finančný objem hlásení zaznamenaný v **OP Val**. Táto suma predstavuje až 85% z celkovej sumy hlásení na OLAF EK a súvisí so zastavením výziev v tomto OP. Veľká časť objemu nezrovnalostí bola zistená pred platbou. Zo všetkých programov zaznamenal najväčší počet hlásení **OP KŽP**. Pomer podvodných hlásení k celkovému počtu „živých“ hlásení predstavuje v tomto PO takmer 30%. **Miera odhaľovania podvodov v tomto PO je približne 21,23%**. Detekcia nezrovnalostí je na úrovni 3,46% (EÚ: 0,35%).

Čo sa týka SPP, v PO 2004 - 2006 neboli na EK zaslané žiadne podvodné hlásenia. Do dnešnej doby je však ešte 15 hlásení otvorených, nevysporiadaných s rozpočtom EÚ. V PO 2007 – 2013 je do dnešnej doby ešte 150 hlásení otvorených, nevysporiadaných. Pomer podvodných hlásení k celkovému počtu „živých“ hlásení predstavuje približne 9%. V tomto PO boli na EK hlásené **tri potvrdené podvody** a boli odsúdené 4 osoby. **Zostatková suma predstavuje 23 092 666,74 EUR**. V PO 2014 – 2020 je pomer podvodných hlásení k celkovému počtu „živých“ hlásení 20,5%. Z tohto počtu je iba jeden prípad v počiatočnom preverovaní, v ostatných bolo začaté trestné stíhanie. Z celkového počtu podvodných hlásení zatiaľ nie je žiadny prípad v IMS uzatvorený a vysporiadaný.

ZÁVER

OCKÚ OLAF uplatnil pri tvorbe RSoN za rok 2018 nový prístup, ktorý sa v uplatnenej metodike viac približuje PIF Reportu, ktorý každoročne vydáva EK. Takýmto spôsobom budeme schopný porovnávať ukazovatele SR s európskym priemerom a skúmať tak samotné nastavenie systému riadenia, kontroly a evidencie nezrovnalostí na národnej úrovni. Analytickým prístupom budeme môcť odhaliť špecifiká jednotlivých operačných programov, prípadne porovnávať jednotlivé ukazovatele v čase resp. v rámci PO.

Už dnes môžeme konštatovať, že je potrebné zlepšiť proces evidencie nezrovnalostí a ich ďalšieho riešenia na RO, ktoré sú za nezrovnalosti zodpovedné. Zamestnanci, nahrávajú/evidujú do národných systémov (aj z dôvodu vysokej fluktuácie administratívnych kapacít a nedostatočných skúseností) často neúplné údaje. Problémom sú taktiež početné prípady **zaevidovaných, no neriešených nezrovnalostí**. Z tohto dôvodu OCKÚ OLAF **navrhuje vykonávanie kontrol otvorených prípadov v národných systémoch, ako aj nahlásených nezrovnalostí v systéme IMS zo strany RO/SORO/SO, a to aspoň raz ročne.**

Je potrebné podstatne skvalitniť prevenčné a kontrolné systémy na národnej úrovni, pokračovať v neustálom vzdelávaní a zvyšovaní odbornosti všetkých subjektov zapojených do systému riadenia, kontroly a auditu EŠIF.

Z tohto dôvodu sa v budúcnosti pri analýzach a v RSoN, okrem iných, chceme zamerať na nasledovné aspekty:

- Dĺžka/trvanie nezrovnalosti (Duration of Irregularity);
- Počet a pomer podvodných hlásení (FFL);
- FDR, IDR;
- Pomer potvrdených podvodov (IRQ5) k celkovému počtu podvodných nezrovnalostí (IRQ3 a IRQ5 spolu);
- Pomer IRQ3, ktoré sú zaktualizované na IRQ2 resp. IRQ0/IRQ5 (Dismissal ratio).